

Jaarlijksch verslag van het Nederlandsch Gasthuis voor Behoeftige en Minvermogende Ooglijders te Utrecht, met wetenschappelijke bijbladen.

<https://hdl.handle.net/1874/357046>

NEDERLANDSCH GASTHUIS

VOOR

BEHOEFTIGE EN MINVERMOGENDE OOGLIJDERS

TE

UTRECHT.

ZES-EN-TWINTIGSTE VERSLAG.

MEI 1885.

---

oct.

3

V.V. No
Kast ~~71~~, Pl. H

Handwritten:
15. Oct. 9223

NEDERLANDSCH GASTHUIS

VOOR

BEHOEFTIGE EN MINVERMOGENDE OOGLIJDERS

TE

UTRECHT.

Zes-en-Twintigste Verslag.

(1884)

Mei 1885.

Gedrukt bij J. VAN BOEKHOVEN te Utrecht.

UNIVERSITY OF TORONTO

REPORT OF THE COMMISSIONER OF THE GENERAL LAND OFFICE

OF THE PROVINCE OF ONTARIO

FOR THE YEAR 1881

1882

PRINTED BY THE UNIVERSITY OF TORONTO PRESS

ZES-EN-TWINTIGSTE JAARLIJKSCH VERSLAG,
betrekkelijk verpleging en onderwijs in
HET NEDERLANDSCH GASTHUIS VOOR OOG-
LIJDERS, van den 1 Januari 1884 tot den
1 Januari 1885, ter vergadering van Bestuur-
ders en Afgevaardigden, gehouden te Utrecht
den 27 Mei 1885, uitgebracht door H. Snellen,
Geneesheer-Directeur der Inrichting.

*Achtbare Heeren Regenten, Bestuurders, Honorair-
bestuurders en Afgevaardigden!*

Aan mij valt thans voor de eerste maal het voorrecht te beurt, voor U op treden met een jaarverslag, dat volgens art. 11 onzer statuten bestemd is in druk te worden gebracht, teneinde eene bijdrage te meer te vormen tot de geschiedboeken onzer stichting.

Als zoodanig heeft de mij opgedragene taak hare betekenis; voor het overige zou het schier een overtollig werk mogen heeten, als ik U thans reeds in herinnering kom brengen het feit der afsluiting van het eerste 25-jarig bestaan van het Nederlandsch Gasthuis voor Ooglijders, op den 25sten October 1884.

Levendig en onuitwischbaar staat ons allen die feestdag voor oogen: een talrijke opkomst van deelnemers bewees

de warme belangstelling. Wij kwamen, om van den grondlegger zelve het 25ste verslag en het overzicht van het 25-jarig tijdperk en de geschiedenis van het ontstaan, van de ontwikkeling en van den steeds toenemenden bloei der stichting te hooren ontvouwen. Maar we kwamen vooral, om hem zelve als den 25-jarigen jubilaris te begroeten, om aan DONDERS bij het eindigen van zijne schoone taak onze hulde te brengen.

De keuze voor een stoffelijk substraat van die hulde lag voor de hand. Het moest zijn de beeltenis van ALBRECHT VON GRAEFE. 't Was ons gelukt door kunstenaars hand in wit marmer eene buste te doen bijtellen van den man, aan wiens scheppende hand de nieuwere oogheekunde zoo oneindig veel heeft te danken, en wiens bezielende invloed ook niet zonder invloed is geweest op de grondvesting van deze instelling.

In 1871 ¹⁾ schetste ons op deze plaats DONDERS, ter herdenking van het kortstondig — slechts 42-jarig — maar gewichtig leven van v. GRAEFE, hoe de eerste wereldtentoonstelling in 1852 hen had samengebracht, hoe daar tusschen hen een onverbreekbaar vriendschapsverbond werd gesloten, maar ook een ander verbond, om namelijk in gelijken geest naar een zelfde doel te streven, naar *de bevordering der oogheekunde*.

En het was daar, bij het zien der Engelsche gasthuizen, opgericht en instandgehouden door vrijwillige bijdragen, dat in DONDERS het streven ontkiemde, om Nederland ten dezen niet te doen achterblijven tegenover Engeland, en tegenover wat Duitschland weldra in v. GRAEFE zou bezitten.

¹⁾ Zie twaalfde Verslag, 1871, blz. 11.

De geschiedenis dezer 25 jaren levert het bewijs, dat dit streven niet ijdel is geweest.

Beziel door het fiere voorbeeld dezer grondleggers van nieuwe wetenschap en van kunde, die ik beide mijne leermeesters heb mogen noemen, waagde ik het de mij door U opgedragen taak te aanvaarden.

Zooals DONDERS en v. GRAEFE kracht en opwekking vonden in hunne wederzijdsche vriendschap en samenwerking, zoo gevoel ik mij sterk door de, thans reeds sedert 30 jaren, door U, DONDERS! mij gereikte vriendenhand.

Mijne dankbaarheid jegens U en mijne liefde voor den werkkring, dien gij aan mij hebt overgedragen, zijn onuitwischaar: ik acht ze de beste waarborgen bij de aanvaarding van mijne betrekking.

Het zij mij vergund daar nog bij te voegen de overtuiging, ja de ervaring, dat ik mij verzekerd mag houden van den steun en de welwillendheid van het College van Regenten!

In aansluiting aan de vroegere verslagen begin ik met U een overzicht te geven van het aantal en van de herkomst der ooglijders, die hier in het jaar 1884 zijn behandeld en verpleegd:

Behandelde.	Verpleegde.	Herkomstig van
1078	19	Stad Utrecht.
430	35	Provincie Utrecht.
297	40	» N.-Holland.
274	33	» Z.-Holland.
250	78	» Gelderland.
193	90	» N.-Brabant.
83	50	» Overijssel.
40	22	» Zeeland.

20	8	Provincie Friesland.
10	9	» Limburg.
8	3	» Groningen.
7	1	» Drenthe.
11	9	Buitenland.
Totaal 2701	398	

Ik voeg hieraan toe eene vergelijking van de totaal-cijfers der in elk van de 26 verloopene jaren verpleegden en behandelden:

	Behandelde.	Verpleegde.
A° 1859:	873	192
» 1860:	1044	301
» 1861:	1052	291
» 1862:	1067	298
» 1863:	1418	371
» 1864:	1482	337
» 1865:	1472	388
» 1866:	1317	303
» 1867:	1416	326
» 1868:	1451	323
» 1869:	1451	355
» 1870:	1358	310
» 1871:	1563	374
» 1872:	1776	446
» 1873:	1833	408
» 1874:	1735	348
» 1875:	1726	362
» 1876:	1768	358
» 1877:	1939	428
» 1878:	2229	441
» 1879:	2073	447
» 1880:	2130	427

A° 1881:	2300	435
» 1882:	2491	380
» 1883:	2581	368
» 1884:	2701	398

Uit bovenstaand overzicht blijkt, dat het aantal lijders steeds klimmende is gebleven: sedert 1870 is het cijfer verdubbeld en thans nagenoeg 1000 meer dan in 1875.

Het aantal verpleegden blijft ongeveer gelijk: het gemiddelde van de laatste 10 jaren bedraagt 399, het cijfer van 1884 luidt 398.

Ten opzichte der verpleging zijn we trouwens aan de plaatsruimte gebonden. De van elders komende ooglijders moeten ten deele poliklinisch worden behandeld en vinden onderkomen bij particulieren in de stad. Dit geldt vooral van de Israëlieten, omdat het gasthuis nog de gelegenheid mist, om hun naar den ritus bereide spijzen te verschaffen. In sommige gevallen werden we echter daartoe in staat gesteld door de welwillendheid van Israëlitische medeburgers.

Art. 29 van het Reglement spreekt van buitengewone verpleging, waarvoor het dubbele der vastgestelde verpleeggelden kan worden berekend. Wel was om deze herhaaldelijk aanvraag, maar door gebrek aan ruimte kon daaraan niet worden voldaan.

Het aantal consulten bedroeg 20358, d. i. 7 à 8 voor elken lijder, ongeveer 60 per dag. De verpleegdagen telden 8863, d. i. ruim 22 voor elken verpleegde.

De verpleeggelden bedroegen:

f 1.—	per dag	voor	8573	verpleegdagen.
f 0.60	»	»	40	»
f 0.50	»	»	78	»
Gratis	»		178	»

Het verdient opmerking, dat het cijfer der verpleging

betrekkelijk weinig den invloed verraadt van de verhooging der verpleeggelden van 60 cents tot 1 gulden, waartoe in 1882 door U werd besloten. De ondervinding leert, dat zij, die zich het lot van arme ooglijders aantrekken, van ons niet meer verwachten, dan dat de behandeling kosteloos en tevens deugdelijk zij. De restitutie van reisgelden en van de werkelijke kosten aan voeding en verpleging levert in den regel geene bezwaren op. Voor de lijders, die uit eigen middelen daarin niet kunnen voorzien, springen óf armbesturen óf particuliere liefdadigheid doorgaans in de bres. Alléén, waar in dreigende gevallen dadelijke hulp wordt vereischt, was kosteloze verpleging somtijds onvermijdelijk.

De kosten van verpleging waren in 1884 :

voor eigen rekening	200	lijders met 2663	verpleegdagen
voor rekening van spoorweg-maatschappijen. 19	„	„	354
„ „ „ particulieren	26	„	672
„ „ „ gemeentebesturen	51	„	1291
„ „ „ diaconiën en armbesturen 76	„	„	2109
„ „ „ liefdadigheidsstichtingen. 12	„	„	602
kosteloos	14	„	172

Totaal . . . . . 398 lijders met 8863 verpleegdagen.

Van den aard der verschillende ziekten en der verrichte operatiën wordt U hier een statistisch overzicht overgelegd, nevens dat van het jaar 1883; hetgeen toen wegens den omvang, die het 25-jarig overzicht had verkregen, achterwege is gebleven.

Wanneer sterfgeval of besmettelijke ziekte zich voordoet, komt vooral de te beperkte ruimte van ons gasthuis uit. Wij hebben geene enkele kamer beschikbaar, waar wij een zieke, om welke redenen dan ook, kunnen isoleeren. Met dankbaarheid vermelden we, dat we bij dergelijke moeielijkheid nooit ongetroost aanklopten bij den gewaar-

deerden en aan onze stichting nauw verbonden Directeur van het algemeen Ziekenhuis. Zulke zieken, die wij om plaatsgebrek moeten verstooten, vinden aldaar op onze aanbeveling steeds de gewenschte gastvrijheid.

Het doel onzer instelling heet — naast het verleenen van oogheekundige hulp aan behoeftigen en minvermogenen — het geven van onderwijs, theoretisch en practisch, in de oogheekunde.

Vóór 25 jaren was het hier een betrekkelijk nieuw denkbeeld, hooger onderwijs aan particuliere behartiging te willen opdragen.

Het heeft dan ook niet ontbroken aan stemmen, die bezwaren inbrachten tegen dit tweede doel onzer stichting: Hooger onderwijs — zoo luidde het — is van algemeen belang en behoort uitsluitend tot de roeping en den plicht van den Staat. Meer en meer is men echter gaan erkennen, dat ook de particuliere behartiging alom aan het onderwijs ten goede kan komen, — ja, een onmisbaren steun uitmaakt voor den bloei en den vooruitgang der wetenschap.

De staatszorg is uit den aard der zaak conservatief, omdat deze gebonden is aan wetten, die spoedig verouderen, zoodat de voortschrijdende eischen der wetenschap niet dan langzaam en van verre worden gevolgd. Juist het onderwijs in de oogheekunde was hiervan een sprekend voorbeeld. Dank zij de ontdekking van den oogspiegel door HELMHOLTZ in 1851 werd de oogheekunde rasch een zelfstandige tak van wetenschap; maar 22 jaren lang is ze hier toen nog, als officiëel onderwijs, een onbeteekenend deel der heekunst gebleven. Het is de invloed van het particuliere initiatief geweest, die voor het onderwijs in

de oogheekunde de baan heeft gebroken. Het was 17 jaren na de oprichting van het Nederlandsch Gasthuis voor Ooglijders, dat bij de wet op het Hooger Onderwijs van 1876 in art. 43^{3b} werd voorgeschreven: «Aan minstens ééne Universiteit wordt bovendien onderwijs gegeven in de oogheekunde.»

Heden ten dage bestaat aan alle Universiteiten gelegenheid, klinische lessen over oogheekunde te hooren. De aanstaande arts vindt daar zooveel, als hij behoeft om de oogheekunst als deel van de algemeene genees- en heekunst te leeren beoefenen.

Maar eene oogheekundige school bestaat er van Staatswege niet. Tot zoodanige oogheekundige school in den ruimen zin is de grondslag gelegd in ons gasthuis voor ooglijders.

Aan de eerste eischen daartoe is voldaan. Het vertrouwen der minvermogende lijdens is gewonnen en in gestadig toenemend aantal stroomen zij herwaarts. Zij weten, dat de beste hulp wordt verstrekt, waar de wetenschap en het onderwijs behartiging vinden. Maar ook de erkenning en waardeering, ja het hart der Nederlandsche natie is voor deze stichting verkregen. Inschrijvingen, giften, jaarlijksche bijdragen bewijzen, dat de ontwikkeling en de bloei van de jeudige school op sympathie en belangstelling mag rekenen.

Op den gelegden grondslag moet worden voortgebouwd.

«Ik aarzel niet te verklaren, M. H.» — zoo sprak op deze plaats DONDERS den 2den Mei 1859 — «dat deze instelling met de beste in Europa bestaande inrichtingen voor ooglijders kan wedijveren.»

Sedert dien tijd is er veel veranderd. Niet echter hield daarmede deze instelling gelijken tred, want behalve dat

het aantal patienten is verdubbeld en dat het aantal studenten, die thans gretiger dan vroeger de klinieken bezoeken, viermaal grooter is geworden, is alles onveranderd hetzelfde gebleven. Wat destijds nieuw was, heet nu verouderd, en van de beste in Europa bestaande inrichtingen voor ooglijders, waarmede toen inderdaad onze stichting de vergelijking kon doorstaan, bestaat er geen een meer. In Engeland, Duitschland, Zwitserland, ten deele ook in Frankrijk en elders zijn in den loop dezer kwart eeuw oogheekundige scholen ontstaan, in expresselijk daartoe gebouwde werkplaatsen van wetenschap en ziekenverpleging, naar de eischen der moderne hygiëne, en met verdeeling van arbeid door vermeerdering van het onderwyzend personeel. Evenmin als thans één BOERHAVE alle vakken van genees- en van heelkunde, chemie en botanie zou kunnen doceeren, evenmin is het denkbaar dat één man de mathematisch-physische, de anatomisch-physiologische, de pathologisch-histologische, de klinische, de operatieve takken der oogkunde kan omvatten.

«Ik aarzel niet te verklaren, dat deze instelling, meer dan eenige der in Europa bestaande scholen voor oogheekunde, met goed recht streeft naar vernieuwing van gebouw, uitbreiding van hulpmiddelen en vermeerdering van doceerend personeel.»

Intusschen gaan we voort, naar onze beste krachten te roeien met de riemen, die er zijn. Dagelijks worden in de morgenuren van 9 tot 12 een 60tal lijders gezien en eenige operatiën verricht. Met onvermoeiden ijver en wakkere belangstelling staan onze assistenten W. EINTHOVEN en C. NICOLAÏ mij daarbij ter zijde.

Studenten, maar ook collega's, dikwijls oud-leerlingen hospiteeren daarbij. Deze belangstelling wordt altijd door ons gewaardeerd. Maar vooral stellen we op prijs, dat we, schier ten allen tijde, oogartsen, die reeds elders naam en roem hebben verworven, hier mogen ontvangen: hunne mededeelingen, omtrent hetgeen ze elders hebben gedaan of gezien, geven prikkels tot nieuw onderzoek en nieuwe studie.

Wordt een ruim bezoek somtijds tijdroovend, dikwijls steunen ons onze gasten bij te overmatigen arbeid. Zoo verheugen we ons nu in de hulp en medewerking van onzen vroegeren assistent en leerling Dr. WESTHOFF, die intusschen stadsgeneesheer en oogarts in Batavia is geweest, en dien we weldra als een hier te lande gevestigd collega zullen mogen begroeten en waardeeren.

In de middaguren worden college's gegeven. Bij het stijgend aantal der studenten werd verdeeling in meerdere groepen onvermijdelijk.

Eene ophthalmologische dissertatie werd dit jaar aan ons gasthuis bewerkt door den doctorandus J. W. C. M. VAN DER SIJF, over «Cocaïne, haar oorsprong, hare geschiedenis en hare toepassing op oogheelkundig gebied.» De veelbesprokene Cocaïne, het eerste voor aanwending geschikte plaatselijk anaestheticum, was reeds in 1860 door NIEMANN, assistent van WÖHLER, uit de in Peru sedert eeuwen bekende cocabladen bereid.

In den zomer van 1884 werd de Cocaïne op oogheelkundig gebied het eerst door Dr. C. KOLLER te Weenen toegepast. Sedert wordt het algemeen gebruikt en gewaardeerd. Het is alleen de zeer hooge prijs (*f* 15000.— per kilo), die nog aan ruimere aanwending in den weg staat. Door eene reeks van proeven, eerst op dieren, daarna op zich zelve, dan op zijne medestudenten en op patienten heeft

de Heer VAN DER SIJF alhier KOLLER'S waarnemingen herhaald; de zeer rijke, niet altijd overeenstemmende litteratuur, die de invoering der Cocaïne opmerkelijk snel is gevolgd, heeft hij aan proefondervindelijke kritiek onderworpen, waardoor verschillende vraagpunten meer tot klaarheid werden gebracht. Afdrukken der dissertatie zullen in de bijbladen worden geplaatst.

Verder is voor de bijbladen reeds gereed de beschrijving van een buitengewoon belangrijk geval van kanker in het oog, van de hand van den Heer STRAUB. Meerdere pathologisch-anatomische bijdragen mogen we van hem te gemoet zien.

Gaarne zagen we het rijke materiaal der kliniek meer nog dienstbaar gemaakt aan onderwijs en aan studie: meer doceerend en bij het onderwijs assisteerend personeel zou daartoe worden vereischt.

Het allermeest doet deze behoefte zich voelen voor het pathologisch-anatomisch gedeelte. Het cijfer der geëxirpeerde oogen, waarvan menig nog op uitvoeriger onderzoek wacht, steeg tot 351. Tal van vragen van wetenschappelijken aard, maar ook vragen van practisch belang kunnen alleen aan het microscop worden gericht; maar zulk onderzoek eischt geheele toewijding en onafgebroken werkzaamheid.

Met het oog op dit al, nam ik de vrijheid in de vergadering van Regenten op 20 December 1884, overeenkomstig art. 11 van het Reglement, voor te stellen aan het gasthuis uitsluitend voor het pathologisch-anatomisch onderzoek een assistent te verbinden. De wenschelijkheid werd ten volle erkend; maar het bleek dat de uitvoering moest wachten op uitbreiding van de financieële kracht

van het gasthuis. Mogen we ook hiertoe door Nederlands mildadigheid weldra worden in staat gesteld.

Dubbel waardeer ik onder deze omstandigheden, dat op mijn persoonlijk verzoek de Heer M. STRAUB welwillend zich met een deel van dit werk belast.

De betrekking van Geneesheer-Directeur is, uit den aard der zaak, onbezoldigd. De assistenten zijn uitsluitend voor de behandeling der ooglijders werkzaam.

Voor het onderwijs wordt alle assistentie gemist. Wel bepaalt art. 11 van het Reglement: «De Directeur staat aan het hoofd der inrichting van onderwijs. Op zijne voordracht kunnen door Regenten meerdere leeraars aangesteld worden, wier werkkring wordt omschreven bij instructiën, op voordracht van den Directeur, door Regenten vast te stellen.» Maar de tweede alinea van deze bepaling is tot hiertoe eene doode letter gebleven.

De roeping van het gasthuis als inrichting van onderwijs bleef alsnog beperkt tot het beschikbaar stellen van haar rijk materiaal aan het universitair onderwijs.

Gedurende den loop van het jaar 1884 heeft de huisselijke administratie niets bijzonders opgeleverd. Tegen het begin van 1885 zou ze echter ingrijpende veranderingen te gemoet gaan. Maar de vermelding daarvan behoort tot het eerstvolgend verslag. Ik meen daarom hier te kunnen volstaan met U mede te deelen, dat thans sedert 1 Mei aan het hoofd staat der huisselijke administratie Mevrouw JÄGER--VAN DER CHLIS, die deze taak met roeping en toewijding heeft aanvaard. De verpleging der vrouwelijke lijders is opgedragen aan Pleegzuster A. C. TULNHOUT; voor de dagelijksche verzorging der mannelijke patienten blijft, als van ouds, onze trouwe GOENEE verantwoordelijk.

Nog blijft mij de weemoedige taak, een woord van dankbare herinnering te brengen aan twee der onzen, die vele jaren lang met warme liefde de belangen van het gasthuis hebben bevorderd.

Dr. J. A. DELHEZ, de ijverige afgevaardigde der Commissie te Dordrecht, die, zoolang zijne gezondheid het toeliet, op de algemeene vergadering nooit heeft ontbroken, werd den 16^{den} Februari 1885 door den dood ons ontrukkt.

Den 19^{den} Februari trof ons geheel onverwachts en onvoorbereid de droevige mare, dat onze hooggeschatte Rentmeester-Secretaris Mr. P. VERLOREN VAN THEMAAT ons was ontvallen. Na eene ongesteldheid van weinige dagen werd hij weggerukt ook aan deze betrekking. De U heden voorgelegde rekening-verantwoording bevat het laatste werk van zijne hand. Ook daaruit blijkt, met welke trouw en nauwgezetheid hij, nog tot op zijn sterfbed, de belangen van het gasthuis heeft behartigd.

Zij beiden zullen bij allen, die met hen aan deze instelling verbonden waren, in dankbare herinnering blijven.

De gewichtige betrekking van Rentmeester-Secretaris werd den 1sten Mei 1885 aanvaard door den Heer Mr. A. J. ROIJARDS. Na de rampen, die ons hebben getroffen, acht ik het een groot geluk voor onze instelling, dat de Heer ROIJARDS welwillend die taak heeft op zich willen nemen.

Sedert 14 jaren had ik het voorrecht, dank uwer vereerende benoeming, deel uit te maken van het College van Regenten. Thans, nadat het besluit uwer vorige vergadering mij nevens den werkkring van eersten Geneesheer, waarmede ik sedert 1 Januari 1863 werd belast, ook den

titel van verantwoordelijk Directeur heeft geschonken, heb ik gemeend ontslag als Regent te moeten vragen, omdat de Geneesheer-Directeur verantwoording schuldig is aan de Regenten, en volgens art. 13 in hun College zitting neemt met adviseerende stem. Het gevraagde ontslag werd mij welwillend verleend.

In de vorige verslagen, M. H., waart ge gewoon aan het slot een overzicht te vernemen van het financieele beheer en van den staat der financieele belangen. Nu de verslaggever geen deel meer uitmaakt van het College van Regenten kan hij bezwaarlijk met die taak worden belast.

Hiermede vervalt voor mij de door mijn voorganger steeds zoozeer gewaardeerde gelegenheid om vol dankbaarheid de namen te noemen van hen, die als Bestuurders, Stichters of Begunstigers zich aan onze instelling hebben verbonden. Men zal intusschen, naar ik hoop, mij niet euvel duiden, wanneer ik hierop ééne uitzondering maak, en met gevaar van vooruit te loopen op hetgeen wij trouwens gaarne nogmaals zullen hooren, een hartelijk welkom toe te roepen aan den allerjongsten van onze medebestuurders, aan EDUARD DOYER, die den laatsten dag van zijn eerste levensjaar, den 24sten Mei 1885, bij ons als Bestuurder werd ingeschreven.

Ik breng mijnen dank aan den vader en wensch hem en ons toe, dat de zoon een even hechte steun van ons gasthuis moge worden, als de vader dat steeds is geweest.

Moge met hem het opkomend geslacht verder opbouwen, waartoe door U in deze 26 jaren de grondslag werd gelegd!

Ik heb gezegd.

EXTRACT DER NOTULEN van de 26ste Algemeene
Vergadering van Bestuurders en Afge-
vaardigden, gehouden te *Utrecht*, den 27
Mei 1885.

Na een welkomstgroet aan de aanwezigen deelt de Voorzitter mede, dat de Heer SNELLEN, als Geneesheer-Directeur opgetreden, heeft gemeend zijn ontslag te moeten nemen als Regent, en dat de Heer ROIJAAARDS VAN SCHERPENZEEL het Voorzitterschap van het College van Regenten heeft neergelegd, hetgeen, op vriendelijken aandrang van zijne Mederegenten en in het bijzonder van den Heer ROIJAAARDS, door spreker is aanvaard. Hij wenscht op deze vergadering den Heer ROIJAAARDS zijn dank te herhalen voor de trouwe behartiging van de belangen der instelling, in zijne qualiteit als Voorzitter, en beveelt zich aan in de welwillendheid van Heeren Regenten, Stichters en Afgevaardigden.

Alvorens over te gaan tot het verslag omtrent het beheer der instelling, brengt de Voorzitter hulde aan de nagedachtenis van wijlen den Heer Mr. P. VERLOREN VAN THEMAAT, die, geheel belangeloos, een reeks van jaren, met zorg en nauwgezetheid als Rentmeester-Secretaris de administratie heeft gevoerd en reeds bij den aanvang van dit jaar plotseling werd uit het leven gerukt. «Het volbrengen mijner taak,» zoo drukt de Voorzitter zich uit,

«hoe dankbaar op zich zelf, vervult mij met weemoed, «nu ik aan mijne zijde den man missen moet, van wiens «laatsten arbeid ik U hier de resultaten zal hebben mede «te deelen. Na zijn plotseling overlijden in den aanvang «van dit jaar, werd alles in de volkomenste orde uit «handen van Heeren Executeuren overgenomen door den «toenmaligen Voorzitter Mr. ROJAARDS VAN SCHERPENZEEL, «door wiens zorg de rekening finaal werd opgemaakt. «Regenten achten zich gelukkig U, als opvolger van den «Heer VERLOREN, Mr. A. J. ROJAARDS, den jongeren «broeder van genoemden President, te mogen voorstellen, «die gereed is de voetstappen van zijnen voorganger te «drukken en van wiens toewijding zij groote verwach- «tingen koesteren voor onze instelling.»

Ter voldoening aan Art. 16 worden achtereenvolgens ter tafel gebracht:

a. *de veranderingen in het personeel van Bestuurders, van Stichters en in de gewestelijke en gemeentelijke Commissiën.*

Als nieuwe Bestuurders (bij voorbaat reeds vermeld op de Algemeene Vergadering van 1884) zijn in 1884 ingeschreven:

de Heer Dr. A. SALOMONS, een der oudere leerlingen van de Utrechtsche Oogheekundige School, thans geneesheer te Paramaribo, *met een gift van f 250.—;*

Jonkvr. N. N., door tusschenkomst van Prof. DONDEBS, *met eene bijdrage van f 1000.—;*

Van hare Bestuurders verloor de instelling de Heeren:

Dr. H. U. J. BOLSIUS uit Schijndel, wien, als belangstellend Stichter, de titel van Bestuurder was toegekend, en

Dr. J. A. DELHEZ, door den Voorzitter geschetst als een

man van bekwaamheid en karakter, die der instelling een warm hart toedroeg, met WILLEM BURGER, notaris te Rotterdam, haar vroeger reeds ontvallen, de trouwe vertegenwoordiger der Bestuurders op de jaarlijksche vergaderingen.

Als Stichters werden ingeschreven:

E. F. te Utrecht	met eene bijdrage van f	60.—
Luit.-Kol. A. R. W. GEIJ VAN		
PITTIUS te 's Hage	» » » »	- 50.—
B. SUERMONDT te Aken	» » » »	- 100.—
Prof. TH. PLACE te Amsterdam. » » » »		- 100.—
N. N., door tusschenkomst van		
Prof. DONDEERS	» » » »	- 200.—
P. LANGERHUIZEN LZ. te Huizen. » » » »		- 200.—
Jhr. Mr. J. C. M. VAN RIEMSDIJK		
te Utrecht	» » » »	- 60.—
Dr. A. VROLIK bij Arnhem	» » » »	- 50.—

Aangenaam is het den Voorzitter, te mogen vermelden, dat Dr. F. DELHEZ te Dordrecht zijnen waardigen vader als Correspondent is opgevolgd. Met belangstellenden ijver zijn voorts als Correspondenten werkzaam de Heeren:

Dr. G. H. ROESSINGH te Deventer,

Dr. G. D. CARTIER VAN DISSEL te Lochem,

Dr. J. VAN HOEK te Nijmegen, en

Dr. A. J. THOMAS te Renkum,

wier namen in de opgaaf van het 25ste verslag ontbreken, alsmede de Heeren:

J. VLAANDEREN, Geneesheer, Apeldoorn.

Dr. J. VERSTEEG, Barneveld.

Dr. P. A. VAN DER KETTEN, Beek.

Dr. A. P. KETTING, Bennekom.

H. C. ANDERSON, Apotheke, Dieren.

Mr. D. VAN MEURS, Harderwijk.

P. HAJENIUS, 's Heerenberg.

Dr. D. H. WILDSCHUT RIJNDERS, Hengelo.

Dr. J. SCHUT, Nunspeet.

A. MARCUS, Nijkerk.

Dr. N. S. KONING, Oosterbeek.

Dr. F. P. KÜTHE, Tiel.

Dr. AALBERTSBERG, Velp.

W. M. L. VAN GOUDOEVER, Wageningen.

die, door Dr. HOMOET, den algemeenen Correspondent voor de provincie Gelderland daartoe aangezocht, in hunnen respectieven kring de belangen onzer instelling behartigen.

b. *het jaarlijksch verslag omtrent het gevoerd beheer, met overlegging der rekening en verantwoording*, nagezien en accoord bevonden door de Heeren Mr. C. W. OPZOOMER, H. J. LAMBERT te Rotterdam en Dr. W. KOSTER te Utrecht, die als plaatsvervanger was aangewezen en wiens optreden was noodig geworden door het overlijden van Dr. DELHEZ.

A. Verplegingsfonds.

I. De ontvangsten bedroegen:

	1883.	1884.
1. Aan saldo van vorig jaar	f 1063.69 ^s	—
2. » verpleeggelden	- 7370.62	f 8805.79
3. » bijdrag. v. Begunstigers	- 4924.15	- 4727.40
4. » renten van kapitalen	- 2672.53 ^s	- 3383.63 ^s
5. » huur van gebouwen	- 500.—	- 500.—
6. » nadeelig saldo	- 2663.83 ^s	- 4190.55
	<u>f 19194.83^s</u>	<u>f 18607.37^s</u>

II. De uitgaven bedroegen:

	1883.	1884.
1. Aan nadeelig saldo vorig jaar.	—	f 2663.83 ^s
2. » onderhoud v. gebouwen	f 1844.04 ^s	- 1163.11 ^s
3. » grond- en andere be- lastingen	- 213.24	- 213.24
4. » tractementen, loonen enz.	- 3106.24	- 3234.67
5. » voeding, verwarming, enz.	- 7726.10 ^s	- 7698.23 ^s
6. » kleeding en meubilair .	- 3649.87	- 1691.11 ^s
7. » kosten van beheer . . .	- 1003.91	- 762.95
8. » chemicaliën en instru- menten	- 1651.42 ^s	- 1180.21 ^s
	<u>f 19194.83^s</u>	<u>f 18607.37^s</u>

Uit deze opgave blijkt, dat in 1884 meer is ontvangen dan uitgegeven de som van *f* 1477.28^s, waardoor het nadeelig saldo over den dienst 1883 van *f* 2663.83^s is teruggebracht op *f* 1190.55. De Voorzitter vleit zich, dat ook in 1885 de inkomsten de uitgaven zullen overtreffen, en dat het gelukken zal door een zuinig beheer het nadeelig saldo der exploitatie-rekening te doen verdwijnen. Zooals in het verslag over 1883 is vermeld, was het aanzienlijk nadeelig saldo te wijten aan buitengewone kosten van onderhoud en meubilair, in de laatste twee jaren, en de daarmee samenvallende periodieke revisie van het nachtleger. De vergelijking met de rekening van 1883 wijst dan ook op die van 1884 eene vermindering aan van *f* 700.— voor onderhoud der gebouwen en van bijna *f* 2000.— op het meubilair, hetgeen, gevoegd bij het grooter bedrag der verpleeggelden, de stijging der ontvangsten boven de uitgaven verklaart.

Geeft die uitkomst in het algemeen stof tot tevredenheid,

de Voorzitter meent er op te moeten wijzen, dat de som der jaarlijksche bijdragen in 1884 op nieuw eene vermindering heeft ondergaan van nagenoeg *f* 200.—; waaruit blijkt, hoeveel inspanning het kost het aantal Begunstigers, dat door sterfgeval en andere oorzaken steeds vermindert, door aanwinst van nieuwe alvast op gelijke hoogte te houden, en — *hoezeer* de instelling dus behoefte heeft aan de voortdurende bemoeiingen harer vaste Commissiën en Correspondenten, in wier belangstelling de Voorzitter, bij het betuigen van zijn oprechten dank, haar op nieuw ten zeerste aanbeveelt.

De rekening, door de commissie accoord bevonden, wordt met algemeene stemmen goedgekeurd.

B. Kapitaalfonds.

Legaten werden in 1884 ontvangen van wijlen:

de Wed. P. BRAVENBOER, te Hilligersberg . . .	<i>f</i> 250.—
den Heer J. VAN DER VEEN VALCK, te Kampen. . .	- 500.—
den Heer C. WEBBERS, te 's Hage	- 100.—
Namens wijlen Mevrouw C. H. DE SWART, Arnhem, gift van den Heer C. H. DE SWART, ingevolge verlangen zijner overledene echtgenoot	- 100.—
	<hr/>
	<i>f</i> 950.—

Giften in eens, in 1884 ontvangen:

Dr. G. P. KORTENHORST, Weesp.	<i>f</i> 5.—
Blinden-Instituut te Amsterdam	- 25.—
W. F., te Utrecht	- 25.—
Door tusschenkomst van Dr. TELJER uit Vreeswijk. . .	- 23.50
den Heer W. C. HOLM uit Zeist	- 37.50
Dr. COSTERMAN, Zeist	- 10.—

Uit de bus van het Gasthuis	f	17.46
Wed. J. VAN DOOREMAAL, Tilburg	-	2.50
Prof. WILLIAMS, Boston	-	7.—
P. HOUTZAGERS, Batavia	} door tusschenkomst {	- 25.—
N. N. »		van Dr. WESTHOFF. {
Jhr. VAN BRONKHORST, Apeldoorn	-	31.90
Dr. ERMERINS, Zeist.	-	5.—
den Heer L. SCHUTZ, »	-	5.—
Mevrouw v. L. »	-	2.50
Mejonkvrouwe W. »	-	3.—
» H. »	-	10.—
	f	260.36

Zoodat het kapitaalfonds in 1884 is vermeerderd:

I. aan <i>legaten</i> met	f	950.—
II. aan <i>giften</i> :		
a. in eens	f	260.36
b. van Bestuurders	-	1250.—
c. van Stichters	-	820.—
		- 2330.36
	f	3280.36

De Voorzitter merkt op, dat van het grootste deel dezer ontvangsten reeds is melding gemaakt in het in 1884 uitgebracht verslag met financiëel overzicht, waarin de staat van het kapitaalfonds tot op den 10^{den} November van dat jaar is opgenomen.

Na een hartelijk woord van dank aan allen, die door grootere of kleinere bijdragen van hunne waardeering der instelling hebben doen blijken, legt de Voorzitter de lijst over der nieuwe Begunstigers, die zij dit jaar mocht verwerven.

c. Na deze mededeelingen, die betrekking hebben tot het beheer brengt de Geneesheer-Directeur, door den Voorzitter daartoe uitgenoodigd, zijn *verslag* uit, zoowel omtrent de resultaten van verpleging en behandeling der lijders, als omtrent het aan de instelling gegeven onderwijs, welk verslag aan het hoofd van dit 26ste verslag werd gedrukt.

Voor dit belangrijk verslag brengt de Voorzitter, ook uit naam der Vergadering, den Geneesheer-Directeur zijn warmen dank, en voegt er den wensch bij, dat het door een groot aantal moge worden gevolgd, allen getuigende van den bloei en de ontwikkeling der instelling, die hij in zijne handen veilig acht.

d. *Tot voorziening in de vacature van het College van Regenten*, ontstaan door het aftreden van den Heer SNELLEN, wordt uit het voorgestelde drietal gekozen de Heer Mr. C. W. OPZOOMER, (die zich heeft bereid verklaard die opdracht te aanvaarden).

e. Op voorstel van Regenten wordt tot Honorair Bestuurder benoemd Prof. Dr. J. A. C. OUDEMANS, reeds sinds jaren Stichter van het Gasthuis.

f. Wijzende op de geschiedenis der financiën onzer instelling, in het 25ste verslag uitvoerig geschetst, herinnert de Voorzitter, dat de bijdragen, door tusschenkomst der geneeskundige leden van het College van Regenten in 1882 verkregen en bestemd voor het oprichten van een nieuw gebouw, voorloopig in het kapitaalfonds zijn gestort, en stelt uit naam van Regenten voor: dat bedrag afzonderlijk als bouwfonds te administreeren, de renten daarvan aan het kapitaal toe te voegen en de versterking van

dat fonds aan de liefdadigheid van belangstellenden aan te bevelen, hopende langs dien weg binnen niet al te langen tijd het voorgestelde doel te bereiken.

Zooals de Voorzitter mebedeelt, zijn Regenten van oordeel, dat het vooralsnog niet geraden is, aan het vroeger door hem uitgesproken denkbeeld gevolg te geven, om nog bovendien een deel van het kapitaalfonds voor bouwfonds te bestemmen. Zij meenen, dat de renten van het kapitaalfonds, tot dusverre voor de verpleging gevorderd, ook na den aanbouw van een nieuw gasthuis, daarvoor evenmin zal kunnen worden gemist.

Het voorstel van Regenten wordt met algemeene stemmen aangenomen.

Hetzelfde geldt van een tweede voorstel, om den verpleegdag dit jaar, evenals het vorige, op *f* 1.— te bepalen.

Voorstellen van Bestuurders of van Commissiën zijn niet ingekomen. Niemand verlangt verder het woord. Met dankbetuiging aan de aanwezigen sluit de Voorzitter de vergadering.

ALBUM der in het jaar 1884 bijgekomen Bestuurders,
Honoraire Bestuurders en Stichters.

Bestuurders.

*Dr. A. SALOMONS . . . . . *Paramaribo.*
Mejonkvrouw N. N. (door tusschenkomst
van Prof. DONDEERS) . . . . . *Utrecht.*

Honoraire Bestuurders.

*Prof. TH. PLACE, ... *Amsterdam.*
Prof. J. A. C. OUDEMANS . . . . . *Utrecht.*

Stichters.

*Luit.-Kol. A. R. W. GEIJ VAN PITTIUS.	's Gravenhage.
E. F.	Utrecht.
*B. SUERMONT	Aken.
*P. LANGERHUIZEN LZN.	Huizen.
N. N. (door tusschenkomst van Prof.	
DONDERS).	Utrecht.
Jhr. Mr. J. C. M. VAN RIEMSDIJK	Utrecht.
Dr. A. VROLIK.	Arhem.

De bij 't verplegingsfonds onder 3 vermelde bijdragen van Begunstigers zijn in 1884 ontvangen door tusschenkomst der Heeren Correspondenten:

Dr. A. H. C. VAN DRIEL, Amersfoort	ƒ 60.—
OTTO VAN DER VIES, Amsterdam	- 207.—
J. VLAANDEREN, Geneesheer, Apeldoorn	- 14.50
Dr. I. I. HOMOET, Arnhem en omstreken	- 422.— + 52.50
Dr. D. VOORTHUIJSEN, Baarn	- 47.50
Dr. J. VERSTEEG, Barneveld	- 5.—
Dr. P. A. VAN DER KETTEN, Beek	- 30.—
Dr. A. P. KETTING, Bennekom.	- 12.50
Dr. W. KROL, Bergen op Zoom	- 12.50
Dr. A. J. W. VAN ANROOIJ, Zalt-Bommel	- 19.50
Dr. A. H. KUIJPER, 's Bosch, Oosterhout	- 12.50
Notaris SCHALY, Breukelen, Maarsse.	- 48.— + 22.50
Dr. I. A. VISSCHER, Brielle.	- 5.—
J. H. WASZINK, Arts, Delft	- 25.50
Dr. G. H. ROESSINGH, Deventer	- 3.—
H. C. ANDERSON, Apotheker, Dieren.	- 5.50
Dr. F. DELHEZ, Dordrecht	- 219.—
Dr. G. P. E. WEDEKIND, Elburg	- 25.—
J. F. X. HAMER, Geneesheer, Franeker.	- 7.50
Dr. N. I. F. VERSCHOOR, Goes	- 47.—

De met het teeken * aangeduide namen waren reeds bij voorbaat in het 25ste Jaarverslag vermeld, maar worden hier herhaald als behorende tot het 26ste Jaarverslag.

H. W. G. KONING, Gouda	f 25.50
Dr. H. J. F. GIESBERS, Grave.	- 2.50
Dr. I. A. MOLL, 's Gravenhage.	- 715.50
I. P. ISRAELS, Groningen	- 13.—
Jhr. I. W. M. VAN DE POLL, Haarlem	- 155.50
Mr. D. VAN MEURS, Harderwijk	- 17.50
P. HAJENIUS, 's Heerenberg	- 7.50
Dr. D. H. WILDSCHUT RIJNDERS, Hengelo.	- 5.—
Ds. A. G. VAN ANROOIJ, Kampen	- 40.—
Mr. A. J. ANDREAE, Kollum	- 15.—
Dr. JAC. BAART DE LA FAILLE, Leeuwarden	- 163.—
B. J. KRUSEMAN, Loenen	- 17.50
I. H. SLOT, Meppel	- 27.50
Dr. S. DOBBELAER DE WIND, Middelburg	- 85.—
Dr. D. DE BRUJN, Mijdrecht	- 15.—
Dr. J. SCHUT, Nunspeet	- 62.50
A. MARCUS, Nijkerk	- 20.—
Dr. J. VAN HOEK, Nijmegen	- 48.50
Dr. N. S. KONING, Oosterbeek.	- 7.50
Dr. A. J. THOMAS, Renkum	- 10.—
Dr. P. BOODT, Rhenen	- 15.—
Dr. H. L. BRAAM, Rossum.	- 13.50
H. J. LAMBERT, Rotterdam.	- 117.50
Dr. F. P. KÜTTE, Tiel	- 25.—
I. F. Jansen, Tilburg.	(zie 1885.)
Secretaris-Penningmeester, Utrecht	- 1422.40
Dr. Aalbertsberg, Velp	- 134.50
Dr. D. G. WINKLER, Vianen	- 9.—
A. G. DE BRUIN, Geneesheer, Vreeland.	- 10.—
Dr. C. NOLEN, Vreeswijk, IJsselstein, Schoonhoven	- 34.—
W. M. L. VAN GOUDOEVER, Wageningen	- 7.50
Dr. G. H. DE FELJFER, Woerden, de Bildt	- 47.50
W. I. L. VERBEEK, Geneesheer, Wijk bij Duurstede.	- 12.50
W. C. HOLM, Zeist, Driebergen	- 95.75
Dr. A. J. VAN RILJN, Zutphen	- 59.—
Dr. TH. SCHAEPMAN, Zwolle	- 57.75

Deze giften zijn van 1236 Begunstigers.

STATISTIEK der oogziekten, in het jaar 1883 bij
2581 lijdens, en in het jaar 1884 bij 2701 lijdens.

	A° 1883.	A° 1884.
Ophthalmia catarrhalis	252	248
„ „ angularis externa		
„ blennorrhoeica	4	3
„ purulenta neonatorum	6	11
„ membranacea	0	0
„ diphtherina	2	1
„ tuberculosa	0	0
„ traumatica (vulnera et cicatrices, erosio. cauterisatio).		
Trachoma papillare	140	134
„ folliculare		
„ difformans		
Irritatio conjunctivae		
Xerophthalmia	1	1
Lupus conjunctivae s. corneae		
Neoplasmata „ „ „	1	
Corpora aliena „ „ „	79	74
Tumor cysticus conj. bulbi		
Symblepharon	4	3
Pterygium	3	4
Ophth. seroph. (phlyctenulae et ulcera)	270	240
Herpes zoster trigemini	1	0
Anaesthesia	2	2
Hyperaesthesia (dolores)	2	2
Keratitis diffusa (e lue congenita)	21	14
„ ulcerosa	65	77
Ulus c. hypopyo	28	22
„ rodens		
Keratosphacelus	5	2
Maculae corneae	75	91
Leucoma	32	33
Staphyloma corneae, kerectasia	4	1

	A° 1883.	A° 1884.
Cornea conica	2	2
Incrustatio corneae		
Neoplasmata „		
Iritis	36	54
Syn. post.; atresia pupillae	28	37
Synechia anterior	13	11
Prolapsus iridis	5	5
Iridocyclitis	3	4
Chorioiditis	29	42
Cyclitis sympathica	3	0
Neoplasmata uveae	6	7
Tumor cysticus iridis	0	0
Irideremia	1	2
Coloboma congenita uveae	3	3
Albinismus	2	2
Glaucoma	28	21
Cataracta senilis completa	70	100
„ „ incipiens		
„ mollis	16	17
„ diabetica	1	0
„ consecutiva (secundaria)	3	13
„ traumatica	13	14
„ cretacea		
„ pyramidalis		
„ zonularis (congenita)	9	14
Aphakia	28	35
„ c. obsc. capsulari		
Dislocatio lentis	2	7
Coloboma „	0	0
Obscuraciones corp. vitrei	4	6
Haemorrhagia „ „		
Cysticerci „ „	0	0
Synchysis scintillans	1	0

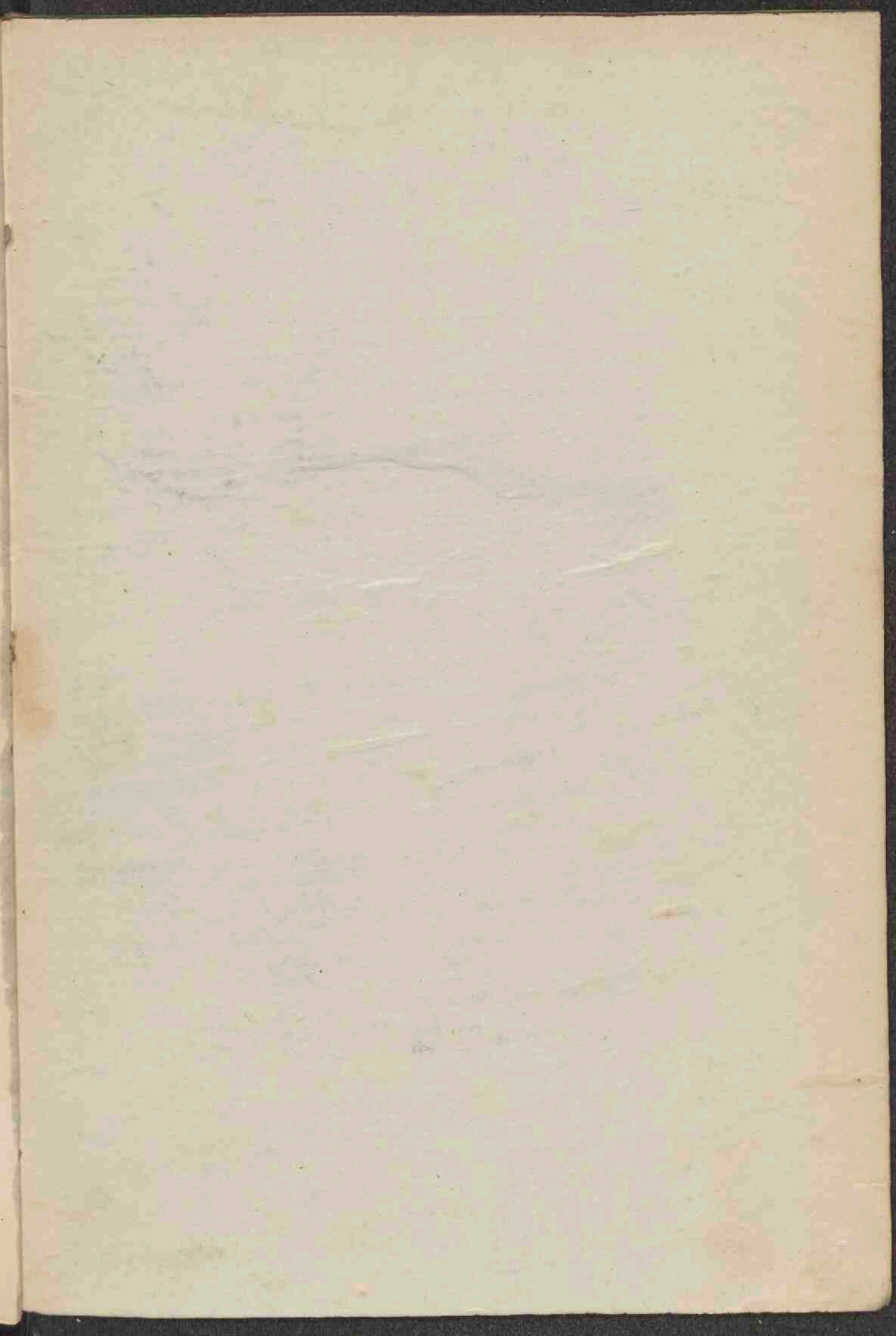

	A° 1883.	A° 1884.
Retinitis apoplectica	3	4
„ diffusa	3	3
„ morbi Brighthii	2	2
„ pigmentosa (hemeralopia)	12	10
Ablatio retinae	23	17
Scotoma	3	1
„ scintillans	0	0
Neuritis nervi optici	14	13
Atrophia papillae	21	22
„ „ tabetica		
Amblyopia toxica	28	47
Hemiopia		
Anopsia		
Merglammern	2	1
Emboli vas. retin.	0	0
Daltonismus		
Episcleritis, sclerotitis ant.	15	9
Ruptura s. cicatrix sclerae		
Sclerectasia anterior et aequatorialis		
Buphthalmos	2	1
Protrusio bulbi		
Panophthalmitis		
Neoplasmata bulbi s. n. optici		
Morbus Basedovii	2	1
Ectopia bulbi		
Atrophia „	28	38
Phthisis „		
Microphthalmos congenita	1	4
Anophthalmos	26	27
Tumor orbitae	9	4
Abscessus „	0	0
„ sinus frontalis	0	0
Caries, periostitis	1	0
Blepharadenitis	83	79
Hordeolum palp.	9	15

	A° 1883.	A° 1884.
Chalazion palp.	5	11
Verrucae „	0	2
Comedones „		
Abscessus „	7	12
Traumata „		
Coloboma cong. palp.		
Blepharophimosis.		7
Ectropion	13	8
Entropion, dystichiasis.	7	12
Madarosis		
Oedema palp.		
Emphysema palp.		
Neoplasmata „	2	3
Polypi conj.	1	0
Lupus palp.	3	3
Angiomata palp.	0	2
Exanthemata „	5	1
Ptosis.	4	4
„ cutanea		
Epicanthus		
Morbi gl. lacrymalis.		
Dacryo-cystitis, stenosis ducti lacr.	73	74
Abscessus sacci lacrymalis		
Fistula „ „	1	
Strabismus convergens		
„ divergens	67	94
„ deorsum s. sursum vergens		
Blepharospasmi clonici	1	1
Nystagmos	14	21
Asthenopia muscularis	33	24
Paresis n. oculomotorii	6	7
„ „ abducentis	6	4
„ „ trochlearis	0	1
„ „ facialis	3	0

	A° 1883.	A° 1884.
Simulatio	3	
Constatering van normale oogen voor attesten . .		
Myopia met stoornis	124	144
Hypermetropia met stoornis	267	265
Astigmatismus	87	83
Anisometropia gravior	19	10
Paresis accommodationis		
Presbyopia	396	452
Extractie van cataract	52	48
Lineair-extractie van cataract	7	7
Discisie	12	8
Discisie van nastaar	3	9
Iridectomie	73	69
Iridotomie	0	0
Operatie wegens iriscyste	1	0
Staphyloom-operatie	6	1
Kerectomie wegens cornea conica	0	1
Pterygium-operatie	4	3
Sclerotomie wegens glaucoma	9	3
Tenotomie	38	64
Vóórlegging van pees	2	4
Ptosis-operatie	0	1
Blepharoplastiek	10	5
Symblepharon-operatie	4	2
Blepharophimosis-operatie	8	7
Entropion-operatie	21	24
Ectropionnaden	13	8
Exstirpatie van oogbol	25	42
„ „ tumor orbitae	1	4
Epicanthus-operatie	0	3

(In 1884 werden 1012 en in 1885, 1218 brillen voorgeschreven.)

UITTREKSEL UIT DE STATUTEN.

1. **Stichters** zijn allen, die **50 gulden** of meer tot stichting, instandhouding of uitbreiding der instelling bijdragen of bijgedragen hebben. Zij worden onder dien naam in het album der stichting vermeld.
2. Onder den naam van **Bestuurders** worden in het album opgeteekend al diegenen, welke **250 gulden** of meer tot stichting, instandhouding of uitbreiding bijdragen of bijgedragen hebben.
3. Als **Begunstigers** worden aangemerkt al diegenen, welke zich tot eene jaarlijkse bijdrage van minstens **f 2.50** verbinden.

Bewijs van inschrijving worde verzonden aan Prof. H. SNELLEN of aan den Heer Mr. D. RAGAY, Rentmeester-Secretaris der Instelling, bij verkiezing ook aan een der Correspondenten (Zie binnenzijde van dezen omslag).

AANWIJZING VOOR OOGLIJDERS.

Behoeftige en minvermogende ooglijders, die geneeskundige hulp verlangen, zullen zich (zon- en feestdagen uitgezonderd) 's morgens ten *negen* ure aanmelden. Zij ontvangen de geneeskundige adviezen en behandeling *kosteloos*. Er wordt gezorgd dat brillen en dergelijke vereischten *tegen fabrieksprijs* kunnen verkregen worden.

De verpleegkosten zijn voor dit jaar vastgesteld op *f 1.—* per dag. Hieronder zijn alle verplegingsbehoeften (verzorging, voeding, huisvesting, wassching, enz.) begrepen.

De verpleging wordt alleen toegestaan, indien de ooglijders voorzien zijn van:

- a. **zindelijke bleeding** en het **noodige ondergoed ter verschooning** (van elk der onderkleederen **minstens** nog **één stuk**);
- b. **reisgeld** voor de terugreis naar de woonplaats;
- c. het **bedrag** der verpleegkosten of eene **verklaring** door wien de verpleegkosten zullen betaald worden.

Dagelijks van **12 tot 1 ure** worden bezoeken toegelaten; maar het brengen of toezenden van snoeperijen is verboden.

De inrichting is **uitsluitend** ten dienste van **behoeftige en minvermogende ooglijders**, die niet in staat zijn de geneeskundige behandeling te bekostigen. Bewijs van onvermogen kan worden gevorderd.

Brieven moeten *franco* worden ingezonden. Wordt antwoord verlangd, zoo moet een postzegel of briefkaart worden ingesloten.

Men wordt verzoekt alle toezendingen te adresseeren:

„Aan den Geneesheer-Directeur van het Nederlandsch Gasthuis voor
behoeftige en minvermogende ooglijders,

UTRECHT, 1885.

Begijnenhof, H 348,

UTRECHT.”

MODEL VAN VERKLARING.

De ondergeteekende verklaart dat de ooglijder .....
niet in staat is geneeskundige hulp te bekostigen.

Wordt verpleging in het **Nederlandsch Gasthuis voor behoeftige en minvermogende ooglijders** noodig geacht, zoo zullen de verplegingskosten en kleine voorschotten voor brillen of dergelijke vereischten, alsmede eventuele kosten van correspondentie en incassering, dadelijk na ontvangst der rekening voldaan worden door.....

Ts.
92